

El ministeri

JOAN FRANCESC MIRA

Ja sabran disculpar els lectors pacients si, en les poques setmanes que té encara aquest any 2016, he dedicat directament o indirecta massa espai en aquesta pàgina al tema etern de la nació i d'Espanya. Incitat per l'actualitat informativa, certament, no per cap obsessió o malaltia, com és el cas massa sovint. Sense comptar les clavegueres valencianes, les audiències reials i l'aritmètica parlamentària (que no sé si estarà resolta quan vostès llegiran aquest paper), és el gran tema de fons que corre, en les reunions dels partits polítics, en els càlculs de possibles acords, en les ratlles vermelles, i en les declaracions, papers i discursos de persones de pes en tots els territoris de la monarquia. Parlem-ne, doncs, a risc de no ser escoltat, o d'adormir el lector que amb certesa dirà que tot això ja m'ho ha llegit més d'una vegada; i açò mateix vaig escriure en aquest lloc ja fa més de deu anys, ho he repetit sovint, i qui sap si ho repetiré encara, amb èxit poc perceptible, vista la força tan escassa que tenen algunes veritats. Ja se sap, per exemple, o tothom hauria de saber, que la història d'Espanya, passada i recent, és la història de la construcció d'un Estat-nació, insuficient en termes d'homonogeneïtat aconseguida, però prou eficaç com a projecció sobre els pobles o poble que el componen. I que la identificació entre espai de l'Estat i espai de la nació és la causa que ha fet possible la no-definició d'una nació espanyola diferent de l'Estat espanyol. És a dir, si Espanya-nació no és l'actual Espanya-Estat, què és? Quina és –o seria– la “nació espanyola” que *no* inclou –o no inclouria– les nacions basca, catalana, etc.? El “problema

d'Espanya” és saber “què queda d'Espanya” si les anomenades “nacionalitats”, tot i ser part (encara, o indefinidament) de l'Estat espanyol, no són part de la nació espanyola. Això, que no ha estat encara definit, provoca incertesa, pànic, i la sensació que els “nacionalismes perifèrics” pretenen destruir, disminuir o arrancar trossos, de la *pròpia* nació: els problemes de concepte no són nominals, són substancials, i expliquen les actituds ideològiques i polítiques que se'n deriven. És del tot irreal mantenir l'axioma que “Espanya no és una nació”: perquè “Espanya” sí que és una nació, i el problema és definir els seus límits. Qüestió de noms: com fer que “Espanya” accepte que és “una” nació entre les diverses nacions de l'Estat espanyol? Qüestió de projectes profètics: com definir la “multinacionalitat” des d'un hipotètic ministeri amb aquest nom?

Per començar, quines són, o seran, o serien les diferents nacions d'Espanya? I

entre aquestes, si existeix (se suposa que sí!) una “nació espanyola” distingible de l'Estat espanyol, fins on arriba i quins espais ocupa? I quines nacions de l'Estat *no són* aquesta nació? Gran misteri, preguntes sense resposta. D'altra banda, quan es parla de l'*Espanya plural*, la qüestió és saber què vol dir exactament “Espanya”, i què vol dir “plural”. Qüestió igualment sense resposta, en especial si es planteja sobre la base dita constitucional. És a dir, sobre la identitat conceptual entre Estat espanyol i nació espanyola, i per tant sobre la supremacia inalterable d'aquesta nació una i verdadera, la seua consubstancialitat amb l'Estat, i la subordinació de les “nacionalitats”, necessàriament concebudes com d'ordre inferior i secundari: la Constitució, fins i tot llegida amb molt bona voluntat, consagra sense tals ni vels l'*Espanya singular*. I com que això és així, si els “nacionalismes” dits *perifèrics* (és a dir, els que no comparteixen el nacionalisme *central*) accepten per al seu país la condició de país sub-ordinat i dependent, serà coherent proposar un model o altre de dependència assumible. Però si reivindiquen la pròpia condició plena de nació, no poden acceptar el “tancament” final d'un model d'Estat (espanyol) incompatible amb aquesta condició. Comprenc, per tant, que, paral·lelament, l'espanyolisme polític (que implica la defensa de la coincidència entre Estat i nació) dibuixa línies roges, comprenc el temor i el recel, comprenc l'hostilitat, la negació del simple diàleg, la resistència a tot canvi substancial. Escric aquestes coses, ben conegudes i que he escrit i he predicat en altres llocs i ocasions, perquè no siga dit que, amb els llamps i trons que cauen, no cal pensar amb coherència en els conceptes i amb una mica de sentit de la història. I perquè, amb tot el respecte pels seguidors del profeta, les matèries de fons i de concepte no les resol un “Ministeri (espanyol, òbviament) de Multinacionalitat”.

«ÉS DEL TOT IRREAL MANTENIR L'AXIOMA QUE “ESPANYA NO ÉS UNA NACIÓ”: PERQUÈ “ESPANYA” SÍ QUE ÉS UNA NACIÓ, I EL PROBLEMA ÉS DEFINIR ELS SEUS LÍMITS. QÜESTIÓ DE NOMS: COM FER QUE “ESPANYA” ACCEPTE QUE ÉS “UNA” NACIÓ ENTRE LES DIVERSES NACIONS DE L'ESTAT ESPANYOL? QÜESTIÓ DE PROJECTES PROFÈTICS: COM DEFINIR LA “MULTINACIONALITAT” DES D'UN HIPOTÈTIC MINISTERI AMB AQUEST NOM?»